

MAÜ
PRESS

Artuklu Health

Review / Derleme

Women's Experiences of Vaginal Examination During Labor: A Systematic Review

Kadınların Travay Sürecinde Vajinal Muayene Deneyimleri: Sistemik Derleme

Pelin BAŞKURT^{a*} , Selda İLDAN ÇALIM^b

^a Research Assistant, Department of Midwifery, Faculty of Health Sciences, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye. [ROR](#)

^a Araştırma Görevlisi, Ebelik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye. [ROR](#)

^b Associate Professor, Department of Midwifery, Faculty of Health Sciences, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye. [ROR](#)

^b Doçent Doktor, Ebelik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye. [ROR](#)

* Corresponding Author / İletişimden Sorumlu Yazar, E-mail: peлин.baskurt@cbu.edu.tr

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 06.11.2024

Accepted: 24.12.2024

Publication: 14.04.2025

Citation:

Baskurt, P., and İldan Çalım, S. (2025). Women's experiences of vaginal examination during labor: a systematic review. Artuklu Health, 11, 69-79. <https://doi.org/10.58252/artukluhealth.1580690>

ABSTRACT

Introduction: An important situation affecting women's birth experience and satisfaction is the interventions made during the labor process. How women experience vaginal examination, which is essential for the follow-up of the labor process, is important in terms of improving the quality of midwifery care. This study aims to determine women's experiences of vaginal examination during the labor process by systematically reviewing scientific studies.

Methods: The study was a systematic review, and the PRISMA checklist and protocol were used. Pubmed, Scopus, EBSCOHost, Science Direct and Google Scholar databases were searched between June and July 2024 using the keywords "Vaginal examination, Digital examination, Labor, Childbirth, Experience." A total of 173540 studies in Turkish or English, with full text available, qualitative and quantitative research published between 2014 and 2024, were accessed. After duplications were removed after screening, 323 research articles remained. Research abstracts were read by two researchers, and 10 studies related to women's experience of vaginal examination during labor were included in the study.

Results: When the studies were examined, it was found that the results related to women's experiences of vaginal examination in labor included the frequency of vaginal examination, communication of health professionals, ethical violations, and emotions experienced during vaginal examination.

Conclusion: It was found that women were uncomfortable with the frequency of vaginal examination, examination environment, and communication behaviors of the health professional during the labor process; there were deficiencies related to ethical issues such as privacy, giving information, consent, and autonomy during vaginal examination in childbirth; and women were negatively affected physically and emotionally by vaginal examination.

Keywords: Vaginal examination, Vaginal examination experience, Labor

MAKALE BİLGİLERİ

Makale Geçmişi:

Geliş Tarihi: 06.11.2024

Kabul Tarihi: 24.12.2024

Yayın Tarihi: 14.04.2025

Atıf Bilgisi:

Başkurt, P., ve İldan Çalım, S. (2025). Kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri: sistemik derleme. Artuklu Health, 11, 69-79. <https://doi.org/10.58252/artukluhealth.1580690>

ÖZET

Giriş: Travay sürecinde yapılan müdahaleler; kadınların doğum deneyimini ve memnuniyetini etkileyen önemli durumlar arasında yer almaktadır. Travay takibi sürecinde vajinal muayenenin kadınlar tarafından nasıl deneyimlendiği, ebelik bakımının kalitesini artırmak açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı; bilimsel araştırmaları sistemik olarak tarayarak kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimlerini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma sistemik derleme olup PRISMA kontrol listesi ve protokolü kullanılmıştır. "Vaginal examination, Digital examination, Labor, Childbirth, Experience" anahtar kelimeleri kullanılarak Pubmed, Scopus, EBSCOHost, Science Direct ve Google Akademik veri tabanları Haziran-Temmuz 2024 tarihleri arasında taranmıştır. 2014-2024 yılları arasında yayımlanmış, tam metne ulaşılabilen, nitel ve nicel araştırmalardan, Türkçe veya İngilizce olan toplam 173540 çalışmaya ulaşılmıştır. Tarama sonrası duplikasyonlar kaldırıldıktan sonra 323 araştırma makalesi kalmıştır. Araştırma özetleri iki araştırmacı tarafından okunmuş ve travay sürecinde kadınların vajinal muayene deneyimi ile ilgili olan 10 araştırma çalışmaya alınmıştır.

Bulgular: Çalışmalar incelendiğinde; kadınların travayda vajinal muayene deneyimleriyle ilgili vajinal muayenenin sık yapılması, sağlık profesyonellerinin iletişimi, yaşanan etik ihlaller ve vajinal muayene sırasında yaşanan duyguları içerdiği bulunmuştur.

Sonuç: Travay sürecinde vajinal muayenenin sıklığı, muayene ortamı, sağlık profesyonelinin iletişim davranışları nedeniyle kadınların rahatsızlık duyduğu; travayda vajinal muayene yapılırken mahremiyet, bilgi verme, onam alma, özerklik gibi etik konularla ilgili eksikliklerin olduğu; kadınların fiziksel ve duygusal olarak vajinal muayeneden olumsuz yönde etkilendiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Vajinal muayene, Vajinal muayene deneyimi, Travay

1. Giriş

Doğum eylemi, kadın hayatındaki en önemli deneyimlerden birisidir (Klerk ve ark., 2018). Kadınların travay sürecinde aldıkları bakım ve yaşadıkları deneyim, postpartum dönemleri dahil olmak üzere daha sonraki gebelik ve doğumlarını, uzun dönemde ise tüm hayatlarını etkileyebilmektedir. Ayrıca bu süreçte yaşanan deneyim kadının yenidoğan bebeği ile arasındaki bağlanmayı, eşi ve ailesi ile olan iletişimini hem kısa hem uzun vadede etkileyebilmektedir (Bilgiç ve ark., 2021). Travay sürecinde kadının deneyimini önemli ölçüde etkileyen temel unsurlardan biri, vajinal muayene uygulamasıdır (Klerk ve ark., 2018). Vajinal muayene; travay sürecinin takip edilmesi için manuel olarak uygulama gerektiren, rutin ve gerekli bir uygulamadır (Muliira ve ark., 2013; Teskereci ve ark., 2020). Travay sürecinde serviksin dilatasyon ve efasmanı; fetüsün gelen kısmı, pozisyonu ve pelviste inişi için tuşe ile değerlendirilmektedir (Muliira ve ark., 2013).

Travay sürecinde uygulanan vajinal muayene ile ilgili kadınların genellikle olumsuz deneyimlere sahip olduğu ve çok farklı nedenlerden etkilenebileceği belirtilmektedir (Yıldırım ve Çıtak Bilgin, 2021). Ulusal Sağlık ve Bakım Mükemmelliği Enstitüsü (NICE-National Institute for Health and Care Excellence) travay sürecinde sık yapılan vajinal muayene ile elde edilen verilerin doğumun takibi için önemli olmadığını, gerekli hallerde yapılması gerektiğini vurgulamaktadır (National Institute for Health and Clinical Excellence, 2014). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ise riskli olmayan doğum eyleminin takibinde vajinal muayenenin dört saatte bir yapılmasını önermektedir (World Health Organization, 2018). Vajinal muayene ile ilgili olarak kadınların olumsuz deneyime sahip olduğu diğer bir durum ise sağlık profesyonelinin iletişim davranışlarıdır (Klerk ve ark., 2018; Mirzania ve ark., 2023; Tandoğan ve ark., 2024). Doğumda kadının kararlarının sorgulanmaması, sürecin dışında bırakılması, vajinal muayene yapılırken bilgilendirmenin yapılmaması, kibar ve empatik davranılmaması gibi durumlar kadınların doğum deneyimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Dolayısıyla bu durum sağlık profesyoneli ve kadın arasında güvenli iletişim kurulmasını engelleyebilmektedir (Yıldırım ve Çıtak Bilgin, 2021; Hagsgard ve ark. 2022). Vajinal muayenenin aynı zamanda veya farklı zamanlarda birden fazla sağlık profesyoneli tarafından yapılması da kadınlar için rahatsız edici bir durumdur (Teskereci ve ark., 2020). Kadın ile sağlık profesyoneli arasında güven duygusunun gelişebilmesi ve vajinal muayeneyle elde edilen verilerin güvenli takip edilebilmesi için mümkünse aynı kişi tarafından travay

sürecinin takip edilmesi önerilmektedir (National Institute for Health and Clinical Excellence, 2014; World Health Organization, 2018). Vajinal muayenenin yapıldığı ortam kadınlar için önemlidir. Bazı kadınlar için sağlık profesyoneli ile yalnız olmak ya da ortamda fazla sayıda kişinin olması endişe verici olabilmektedir. Böyle durumlarda kadın kendini savunmasız hissedebilmekte, mahremiyetinin ihlal edildiği duygusu, utanç, kaygı ve korku yaşayabilmektedir. Travay sürecinde yaşanan olumsuz duyguların oluşturduğu stres, kadın ve fetüsün sağlığını ciddi olarak etkileyebilecek bir öneme sahiptir (Teskereci ve ark., 2020).

Vajinal muayene, travay sürecinin takibi açısından vazgeçilmez öneme sahip veriler sunmaktadır. Vajinal muayenenin kadın tarafından nasıl deneyimlendiği travay sürecinin takibi açısından önemli olduğu kadar doğum sonrası kadın sağlığını da etkileyen bir durumdur. Ebelerin travay sürecinde vajinal muayene yaparken kadının konforunu sağlaması; uygulamanın kadın tarafından kabul edilebilirliğini ve uyumunu sağlaması açısından önemlidir. Vajinal muayenenin kadınlar tarafından nasıl deneyimlendiği ile ilgili yapılan çalışma sonuçlarının incelenmesi, ebelerin muayenede nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı ve sorusu: Bu çalışmanın amacı, kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri ile ilgili yapılan çalışma sonuçlarını belirlemek için bilimsel çalışmaları sistematik olarak taramaktır. Araştırmanın sorusu “kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri nasıldır?” Araştırma sorusu çerçevesinde PICOS (Tablo 1.) kullanıldı (CRD, 2008; Gerrish ve Lacey, 2010).

Tablo 1. Araştırma Sorusu Çerçevesinde PICOS Kullanımı

Çalışma Grubu (P: Population)	Travay sürecinde vajinal muayene uygulanan kadınlar
Müdahale (I: Intervention)	Vajinal muayene uygulaması
Karşılaştırma (C: Comparison)	Karşılaştırma yok
Sonuçlar (O: Outcomes)	Kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri
Çalışma Deseni (S: Study design)	2014-2024 yılları arasında yayımlanmış, İngilizce ve Türkçe, tam metin ve erişime açık nitel ve nicel araştırma makaleleri

2. Yöntem

Çalışma sistematik derleme niteliğindedir ve protokolü oluşturma ve makale yazımında PRISMA kontrol listesi ve akış şemasından (Şekil 1.) yararlanılmıştır (PRISMA 2020).

2.1. Dahil Etme ve Dışlama Kriterleri

Araştırmaların nasıl seçildiğine ilişkin dahil etme ve dışlama kriterleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Uygunluk kriteri araştırma sorusu çerçevesinde PICOS’a (Tablo 1) göre oluşturulmuştur.

Tablo 2. Dahil Edilme ve Dışlama Kriterleri

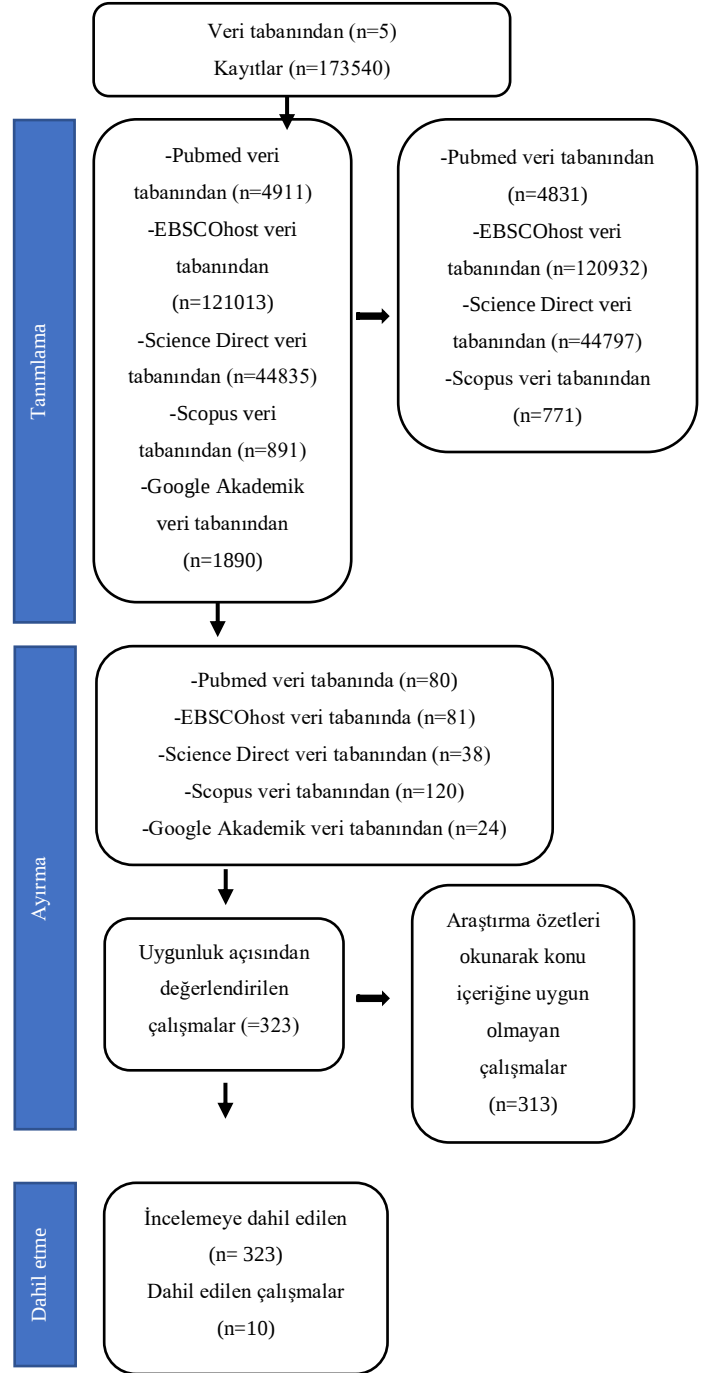
Dahil Edilme Kriterleri	Dışlama Kriterleri
Nitel ve nicel araştırma yöntemi kullanılmış çalışmaya çalışmaya dahil edilmiştir.	Derleme makaleleri araştırmaya alınmamıştır.
İngilizce ve Türkçe dilinde yazılmış çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.	İngilizce ve Türkçe dilleri dışında yazılmış çalışmalar araştırmaya dahil edilmemiştir.
2014 ve 2024 yılları arasında yayınlanmış çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.	2014 yılı öncesi yayınlanmış olan çalışmalar araştırmaya dahil edilmemiştir.
Tam metin erişime açık çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.	Tam metin erişimine açık olmayan çalışmalar araştırmaya dahil edilmemiştir.
Kadınların doğum deneyimleri ile ilgili olan çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.	Kadınların doğum deneyimleri ile ilgili olmayan çalışmalar araştırmaya dahil edilmemiştir.

2.2. Tarama Stratejisi

Araştırma verileri için Haziran-Temmuz 2024’te “Vaginal examination”, “Digital examination”, “Labor”, “Childbirth” ve “Experience” anahtar kelimeleri kullanılarak Pubmed, Scopus, EBSCOHost, Science Direct ve Google Akademik web tabanları taranmıştır.

2.3. Çalışmaların Seçilmesi

Veri tabanlarında yapılan tarama sonucunda 173.540 çalışmaya ulaşılmıştır. Dahil edilme kriterleri sonucunda 323 çalışma elde edilmiştir. Araştırmaların özetleri iki araştırmacı tarafından bağımsız şekilde okunup, duplikasyonlar kaldırılmış ve araştırma sorusunu karşılayan kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimi ile ilgili 10 makaleye ulaşılmıştır (Şekil 1). Elde edilen her kayıt araştırmacılar tarafından gözden geçirilerek ortak karar sonucunda değerlendirilmiştir.

Şekil 1. PRISMA Akış Diyagramına Göre Çalışmaların Seçimi

2.4. Kalite Değerlendirmesi

Derlemeye seçilen nitel çalışmaların kalite değerlendirmesinde Kritik Değerlendirme Becerileri Programı (CASP) kontrol listesi kullanılmıştır (Lockwood ve ark., 2015). Nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel çalışmalar için JBI Kritik Değerlendirme Kontrol Listesi kullanılmıştır (Moola ve ark., 2020). Çalışmaların kalite değerlendirmeleri araştırmacılar (PB ve SİÇ) tarafından

bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmacıların değerlendirme sonuçları görüşülerek ortak karar verilmiştir.

Tablo 3. Nitel Çalışmaların Kalite Değerlendirmeleri Kontrol Tablosu (CASP)

Araştırmanın adı	Araştırmanın amaçlarına ilişkin net ifade var mıdır?	Nitel metodoloji uygun mu?	Araştırmanın tasarımı araştırmanın amaçlarına uygun mu?	Katılımcı belirleme stratejisi araştırmanın amaçlarına uygun mu?	Veriler araştırma konusunu ele alacak şekilde mi toplandı?	Araştırmacı ile katılımcılar arasındaki ilişki yeterince dikkate alınmış mı?	Etik konular dikkate alınmış mı?	Veri analizi yeterince titiz miydi?	Bulguların net açıklaması var mı?	Araştırma ne kadar değerli?	Belirttiği (kalite puanı=*(karşılanan kriter sayısı)/(toplam kriter sayısı)+x100) formül ile hesaplanmıştır.
Mistreatment of women during childbirth and its influencing factors in public maternity hospitals in Tehran, Iran: a multi-stakeholder qualitative study	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Doğum sonu dönemdeki kadınların vajinal muayene deneyimleri: Nitel Bir Araştırma	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100

Tablo 4. Kesitsel Çalışmaların JBI Kritik Değerlendirme Kontrol Tablosu

Araştırmanın adı	Örnekleme dahil edilme kriterleri açıkça tanımlanmış mı?	Çalışma konuları ve kapsamı ayrıntılı olarak tanımlanmış mı?	Maruziyet geçerlilik geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçüldü mü?	Durumun ölçümü için objektif standart kriterler kullanıldı mı?	Karşılayıcı faktörler tespit edildi mi?	Karşılayıcı faktörlerle başa çıkma stratejileri belirtildi mi?	Sonuçlar geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçüldü mü?	Uygun istatistiksel analiz kullanıldı mı?
Panamanian women's experience of vaginal examination in labour: A questionnaire validation	+	+	+	+	+	+	+	+
Women's experiences with vaginal examinations during labor in the Netherlands	+	+	+	+	+	+	+	+
Potential excess of vaginal examinations during the management of labor: frequency and associated factors in 13 Peruvian hospitals	+	+	+	+	+	+	+	+
A Survey of Iranian Primiparous Women's Perceptions of Vaginal Examination During Labor	+	+	+	+	+	?	+	+
Intrapartum ultrasound and mother acceptance: A study with informed consent and questionnaire	+	+	+	+	+	+	+	+
Doğum eyleminde kadınların vajinal muayene deneyimleri	+	+	+	+	+	+	+	+
Doğum sürecinde yapılan vajinal muayeneye ilişkin annelerin görüşleri	+	+	+	+	+	+	+	+
Kadınların doğum sürecinde vajinal muayene ve elektronik fetal monitörizasyona yönelik deneyimleri	+	+	+	+	+	+	+	+

2.5. Veri Sentezi

Veri çıkarma aracı tamamlandıktan sonra Microsoft Excel programı kullanılarak tablo hazırlanmıştır. Hazırlanan bu tabloda verilerin analizini kolaylaştırma amacı ile araştırmaların başlığı, tasarımı, yapıldığı ülke, örneklem bilgileri, amaçları, bulguları ve sonuçları yer almaktadır. Analiz sonrası tüm çalışmalar Tablo 5’de sunulmuştur.

2.6. Araştırmanın Etik Yöni

Bu çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir.

3. Bulgular

Kadınların doğumda vajinal muayene ile ilgili deneyimlerini inceleyen 10 bilimsel araştırmaya ulaşılmıştır. Çalışmalardan yazarlarının adı, çalışmanın yılı, çalışmanın amacı, tipi, yöntemi, veri toplama aracı, örnekleme çalışmanın yapıldığı ülke ve çalışma sonuçları çekilmiştir. Araştırmaların sekizi nicel ve kesitsel; ikisi nitel araştırma olup fenomenolojik yöntem kullanılmıştır. Araştırmaların dördü Türkiye’de, ikisi İran’da olup Hollanda, İtalya, Peru ve Panama’da ise bir çalışma yapıldığı görülmüştür (Tablo 5.).

Çalışmalar incelendiğinde kadınların doğumda vajinal muayene deneyimlerine yönelik sonuçlar üç kategoride toplanmıştır:

1. Vajinal muayenenin sık yapılması ile ilgili kadınların deneyimleri
2. Vajinal muayene sırasında sağlık profesyonellerinin iletişimi ve yaşanan etik ihlaller
3. Vajinal muayene sırasında yaşanan duygular

3.1. Vajinal Muayenenin Sık Yapılması İle İlgili Kadınların Deneyimleri

Vajinal muayenenin sık yapılması ile ilgili kadınların deneyimlerinin olduğu çalışmalar incelendiğinde; travay sürecinde vajinal muayenenin sık yapılmasının gereksiz ve rahatsız edici olduğu, bu durumun kadınların olumsuz doğum deneyimi yaşamalarına neden olduğu belirtilmiştir (Klerk ve ark., 2018; Zafra-Tanaka ve ark., 2019; Dabagh-Fekri ve ark., 2020). Dabagh-Fekri ve ark. (2020) çalışmasında doğumların %41.7’sinde kadınların iki saatte bir muayene edildiği ve kadınların %35,2’sinin vajinal muayene ile ilgili olumsuz deneyim yaşadığı belirtilmiştir. Zafra-Tanaka ve ark. (2019) yapmış oldukları çalışmada kadınların %33.9’unun; Tan ve ark.’nın (2022) yapmış oldukları çalışmada kadınların %60.8’inin çok sık vajinal muayene edildiği bulunmuştur. Kadınlar, doğumda vajinal muayene sıklığının yanı sıra muayenenin uzun sürmesinden de rahatsız olmaktadır. Litotomi pozisyonundayken muayene eden kişinin parmaklarının uzun süre vajinada durmasının rahatsızlık edici olduğu ifade edilmiştir (Dabagh-Fekri ve ark., 2020).

Malvasi ve ark.’nın çalışmasında (2023), doğumda vajinal muayene uygulamasında objektif veri elde edilememesi nedeniyle vajinal muayene uygulama sayısının ve sıklığının arttığı belirtilmiştir. Güneş ve Karaçam’ın (2018) yapmış oldukları nitel

çalışmada katılımcılardan biri travay sürecinde sık aralıklarla üç farklı sağlık profesyoneli tarafından sürekli olarak vajinal muayenesinin yapıldığını belirtmiş, bu durumdan acı ve rahatsızlık hissettiğini ifade etmiştir.

Zafra-Tanaka ve ark.’nın (2019) çalışmasında kadınların travay sürecinde oksitosin indüksiyonu, amniyotomi ya da elektronik fetal monitörizasyon girişimleri nedeniyle daha sık vajinal muayeneye maruz kaldıkları belirtilmiştir. Bu gibi durumlarda kadınların vajinal muayenenin nedenlerinden çok o süreçte yaşadıkları ve hissettiklerine odaklandıkları ve artan vajinal muayene sayısından olumsuz olarak etkilendikleri bulunmuştur.

Malvasi ve ark.’nın (2023) çalışmasında travay sürecinin takibinde translabial ultrason kullanımı ve vajinal muayene karşılaştırılmış ve ultrason kullanımının fetal sağlık, travay süreci ile ilgili objektif veri sunduğu ve kadınlar tarafından rahat, şiddet içermeyen bir uygulama olarak deneyimlendiği bulunmuştur. Çalışma sonucunda kadınların %90’ının travay sürecinin takibinde vajinal muayene yerine translabial ultrason kullanımını tercih ettiği belirtilmiştir.

3.2. Vajinal Muayene Sırasında Sağlık Profesyonellerinin İletişimi ve Yaşanan Etik İhlaller

Kadınların vajinal muayene ile ilgili deneyimlerini içeren bazı çalışmalarda kadınların doğumda vajinal muayene sırasında sağlık profesyonellerinin olumsuz iletişim davranışlarına (Mirzania ve ark., 2023; Tandoğan ve ark., 2024) ve etik ihlallere maruz kaldığı (Güneş ve Karaçam, 2018; Tan ve ark., 2022; Mirzania ve ark., 2023) bulunmuştur. Mirzania ve ark.’nın (2023) çalışmasında vajinal muayene sonrasında kadının güvenli bir şekilde bilgilendirilmemesi ya da bilgilendirmenin hiç yapılmamasının sağlık profesyonelleri ve kadın arasında güvensizlik oluşmasına ve travay sürecinde iletişim sorunlarının yaşanmasına neden olduğu belirtilmiştir. Kadınlar travay süreci hakkında bilgi alamadıkları durumlarda daha fazla muayene edileceği korkusu yaşadıklarını belirtmişlerdir (Klerk ve ark., 2018). Travay sürecinde vajinal muayene yapılırken kadının fikirlerinin, kararlarının sorulmaması, rızasının alınmaması, vajinal muayeneyi nasıl algıladığı ve neler hissettiğine yönelik empatik bir yaklaşım sergilenmemesi kadın için olumsuz bir durum olarak belirtilmiştir (Klerk ve ark., 2018; Mirzania ve ark., 2023).

Yapılan çalışmalarda kadınların doğum deneyimlerini önemli ölçüde etkileyen etik konulardan biri vajinal muayene sırasında mahremiyetlerinin korunmamasıdır (Dabagh-Fekri ve ark., 2020; Mirzania ve ark., 2023). Tandoğan ve ark. (2024)’nın yapmış

oldukları çalışmada kadınların %56.5'i vajinal muayene sırasında mahremiyetine dikkat edilmediğini; Tan ve ark.'nın (2022) çalışmasında kadınların %58.3'ünün mahremiyetine saygı duyulmadığı belirtilmiştir. Kadınlar, doğum ortamının mahremiyetlerinin korunmasına uygun olarak tasarlanmadığını, vajinal muayene yapılırken sağlık profesyonelleri ile yalnız olması (Tan ve ark., 2022) ya da kalabalık olmasının stres faktörü olduğunu belirtmişlerdir (Tandoğan ve ark., 2024; Yılar Erkek ve Özer, 2020). Yılar Erkek ve Özer'in (2020) çalışmasında kadınların %97.5'inin vajinal muayene sırasında sağlık profesyoneli ile yalnız olmak istediği belirtilmektedir.

3.3. Vajinal Muayene Sırasında Yaşanan Duygular

Çalışmalar incelendiğinde kadınların travay sürecinde vajinal muayene yapılırken suçluluk, korku, acı, güçsüzlük, çekingenlik, kaygı, endişe, utanma ve rahatsızlık gibi duygular yaşadıkları görülmüştür (Güneş ve Karaçam, 2018; Zafra-Tanaka ve ark., 2019; Yılar Erkek ve Özer, 2020; Tan ve ark., 2022; Mirzania ve ark., 2023). Güneş ve Karaçam (2018) yapmış oldukları nitel çalışmada; vajinal muayene sırasında hissedilen duygu katılımcılardan biri tarafından "Valla benim için çok acı bir şeydi. Sanki benim için bıçakla ilgili bir şey yapıyorlar gibiydi. Yani hani o kadar acı hissettim" şeklinde ifade edilmiştir. Çalışmadaki diğer bir katılımcı "Acı hissettim çok. Açıklık var mı diye baktılar hep doğum anında ama acı hissettim tabi. Valla üç parmağını mı birden soktu bilmiyorum artık ama çok acılıydı" şeklinde ifade etmiştir. Tan ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan bir çalışmada kadınların vajinal muayene sırasında %64.2'sinin rahatsızlık duyduğunu, %54.2'sinin korku ve %45'inin utanma hissettiğini; Tandoğan ve ark. (2024) yapmış oldukları çalışmada kadınların %44.3'ü muayene esnasında utandıklarını belirtmişlerdir.

Kadınlar travay sürecinde yapılan vajinal muayene sırasında hissedilen endişe, utanma ve rahatsızlık gibi duyguların erkek sağlık personeli tarafından muayene edildiğinde arttığını vurgulamışlardır. Dabagh-Fekri ve arkadaşlarının (2020) yapmış oldukları çalışmada kadınların erkek sağlık profesyoneli tarafından vajinal muayene yapılmasından rahatsızlık duyduğu belirtilmiştir. Tan ve arkadaşlarının (2022) yapmış oldukları çalışmada katılımcıların %78,3'ü vajinal muayeneyi yapan sağlık personelinin erkek olmasından rahatsız olduklarını ifade etmiştir. Güneş ve Karaçam (2018) yapmış oldukları çalışmada kadınların "Kadın olması biraz daha iyi şey tabi, daha rahat oluyorum" şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Kadınlar, travay sürecinde vajinal muayenenin erkek sağlık profesyoneli tarafından

yapılmasını olumsuz bir doğum deneyimi olarak tanımlamaktadırlar (Güneş ve Karaçam, 2018).

Kadınlar travay sürecinde vajinal muayene yapılırken sağlık profesyonelleri tarafından işlem hakkında bilgilendirme yapılmadan aceleci tavırlar ile sık muayene yapılmasından rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir (Yılar Erkek ve Özer, 2020; Mirzania ve ark., 2023). Mirzania ve arkadaşlarının (2023) yapmış oldukları çalışmada kadınlar deneyimlerini "Sanırım beni yirmi kereden fazla muayene ettiler. Uzun tırnaklarıyla gerçekten çok acı vericiydi. Hemen geldiler, eldiven taktılar ve muayeneye başladılar" şeklinde ifade etmiştir. Klerk ve arkadaşlarının (2018) yapmış oldukları çalışmada kadınların %76.9'u vajinal muayene sırasında işlemin durdurulmasını istediklerini fakat bunu dile getiremediklerini belirtmişlerdir.

Kadınlar yaşadıkları şiddet öykülerini vajinal muayene sırasında hatırladıklarını ve sağlık personelinin davranışlarının geçmiş korkularını tetiklediğini belirtmişlerdir (Güneş ve Karaçam, 2018). Güneş ve Karaçam (2018) yapmış oldukları çalışmada katılımcılardan biri doğumda yapılan vajinal muayeneyi "O yeni evlendiğimiz zamanlar zorla cinsel ilişkimiz olmuştu. Resmen tecavüz gibi bir şey. O anı hatırlayınca kötü oluyorum. Yaşadıklarım muayene olurken hep aklıma geliyordu ve yine mi muayene olacağım diye. Aynı korkuları yaşıyorum." şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 5. Kadınların Travay Sürecinde Vajinal Muayene Deneyimleri ile İlgili Çalışmalar

Sıra	Yazar/Yıl	Çalışmanın Adı	Amacı	Çalışmanın Yeri	Tipi/Yöntemi/Veri Toplama Aracı/Örnekleme/	Sonuç
1	Bonilla-Escobar FJ., Ortega-Lenis D., Rojas-Mirquez JC., Ortega-Loubon C. /2016	Panamanian women's experience of vaginal examination in labour: A questionnaire validation	Panamalı kadınların travay sırasında vajinal muayene hakkındaki düşünce ve duygularına ilişkin doğru bilgileri sağlık hizmeti sağlayıcılarına ulaştırmak amacı ile ve Latin Amerika ülkelerinde kullanılabilecek bir aracın geçerliliğini doğrulamak amaçlanmıştır.	Panama	Nicel araştırma/Kesitsel bir çalışma/Vajinal muayene deneyim anketi (n:346)	Kullanılan anket ile kadınların vajinal muayene deneyimleri, bu süreçte neler hissettikleri ve nelerden etkilendiklerini tanımlamada kullanılabilir olduğu bulunmuştur. Anket sonuçlarında kadınların vajinal muayene sıklığının ortalama 5.6 olduğu ve bu sıklığın 1 ile 20 arasında değişiklik gösterdiği görülmüştür.
2	Klerk HW., Boere E., Van Lunsen RH., Bakker JJ. /2018	Women's experiences with vaginal examinations during labor in the Netherlands	Hollanda'da kadınların travay sırasında vajinal muayene ile ilgili deneyimlerini araştırmak amaçlanmıştır.	Hollanda	Nicel araştırma/Kesitsel bir çalışma/Çevrim içi anket (n:159)	Kadınların doğum sırasında çok sık ve gereksiz vajinal muayene maruz kaldığı görülmüştür. Bu durumun kadınlar tarafından olumsuz doğum deneyimi olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır.
3	Zafra-Tanaka JH, Montesinos-Segura R, Flores-Gonzales PD., Taype-Rondan A./2019	Potential excess of vaginal examinations during the management of labor: frequency and associated factors in 13 Peruvian hospitals	Peru hastanelerinde travay yönetimi sırasında yapılan vajinal muayene sayısının fazlalığının ve bununla ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.	Peru	Nicel araştırma/Kesitsel bir çalışma/Anket formu (n:1420)	Kadınların %34'ünün doğum sırasında sık vajinal muayeneye maruz kaldığı ve bu vajinal muayenelerin mesai saatleri dışında 18.00 ve 23:59 saatleri arasında arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Vajinal muayene uygulamasını arttıran bazı prosedürlerin travay sürecinde indüksiyon, amniyotomi ve elektronik fetal monitörizasyon uygulamasının yapılması olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
4	Dabagh-Fekri S., Amiri-Farahani L., Amini L., Pezaro S./2020	A Survey of Iranian Primiparous Women's Perceptions of Vaginal Examination During Labor	Kadınların travay sırasında vajinal muayeneye ilişkin algıları değerlendirmek amaçlanmıştır.	İran	Nicel araştırma/Kesitsel bir çalışma/Veri toplama anketi (Sosyo-demografik, obstetrik veri, kadınların vajinal muayene deneyimleri) (n:200)	Vajinal muayenelerin sayısının, sıklığının, süresinin fazla olmasının ve vajinal muayene uygulamasının erkek sağlık profesyonelleri tarafından yapılması kadınların doğum deneyimini olumsuz etkilediği bulunmuştur.
5	Mirzania M, Shakibazadeh E., Bohren MA., Hantoushzadeh S., Babaey F., Khajavi A., Foroushani AR. / 2023	Mistreatment of women during childbirth and its influencing factors in public maternity hospitals in Tehran, Iran: a multi-stakeholder qualitative study	Tarhan'daki kadın doğum hastanelerinde kadınların yaşadığı kötü muameleleri ve etkileyen faktörleri araştırmak amaçlanmıştır.	İran	Nitel araştırma/Fenomenolojik bir çalışma/Sosyo-demografik form ve yarı yapılandırılmış görüşme kılavuzu (n:60)	Kadınların, sağlık profesyonelleri tarafından fiziksel ve sözlü taciz kötü iletişime marul kalmaları ve profesyonel bakımdan mahrum bırakılmaları kadınlar tarafından olumsuz doğum deneyimi olarak algılanmaktadır. Ayrıca sağlık profesyonellerinin kadınların kararlarını önemsemeden sürecin dışında bırakmalarının kadınların deneyimlerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
6	Malvasi A., Damiani GR., Edoardo DIN., Vitagliano A., Dellino M., Achiron R., ve ark. /2023	Intrapartum ultrasound and mother acceptance: A study with informed consent and questionnaire	Translabial ultrason ile transabdominal ultrasonun kabul edilebilirliği değerlendirmek amaçlanmıştır.	İtalya	Nicel araştırma/Kesitsel bir çalışma/ASIUG anketi (n:103)	Kadınların ultrason uygulaması ile vajinal muayene uygulamasına yönelik yaptıkları karşılaştırmada %90 oranında doğumda translabial ultrason kullanımının rahatlık sağladığı, %10'unun ise ultrason kullanımından rahatsızlık duyarak vajinal muayeneye uygulamasını tercih ettiği belirlenmiştir. Kadınların vajinal muayene sırasında rahatsızlık duyduğu bulunmuştur. Ayrıca kadınlar doğumda ultrason kullanılması ile bebekleri hakkında

						objektif bilgi aldıklarından doğum sırasında ultrason kullanımını olumlu olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır.
7	Güneş G., Zekiye Karaçam Z./ 2018	Doğum sonu dönemdeki kadınların vajinal muayene deneyimleri: Nitel bir araştırma	Doğum sonrası dönemde kadınların vajinal muayene deneyimlerini incelemek amaçlanmıştır.	Türkiye	Nitel araştırma/Fenomenolojik araştırma/Sosyo-demografik form ve yarı yapılandırılmış görüşme formu (n:10)	Kadınların vajinal muayene sırasında korku, utanç ve acı gibi duygular yaşadıkları görülmüştür. Sağlık profesyonellerinin travay sürecinde vajinal muayene yaparken aceleci davranıp kadın ile sözlü iletişime geçmeden uygulama yapması kadınlar için olumsuz bir durum olarak değerlendirilmiştir. Kadınların cinsel şiddet öyküsü olması durumunda vajinal muayenenin uygulamasının kadın için kötü bir deneyim olarak algılandığı ve vajinal muayene deneyimlerinin olumsuz olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.
8	Tandoğan Ö., Kaya T., Nevin Hotun Şahin H. / 2024	Doğum eyleminde kadınların vajinal muayene deneyimleri	Doğumda kadınların vajinal muayene deneyimlerini incelemek amaçlanmıştır.	Türkiye	Nicel araştırma yöntemi/Kesitsel araştırma/Tanıtıcı bilgi formu, Kadınların travayda vajinal muayene deneyimleri ölçeği (n:324)	Vajinal muayenede yaşanan duyguların eğitim, yaş ve vajinal muayene sırasındaki sağlık personeli ile arasındaki iletişimden etkilendiği görülmüştür. Vajinal muayene sırasında kadınların mahremiyet konusunda endişe yaşadıkları ve süreç ile ilgili bilgilendirmenin ve iletişimin kadının doğum deneyimini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
9	Yılar Erkek Z., Özer S./ 2020	Doğum sürecinde yapılan vajinal muayeneye ilişkin annelerin görüşleri	Kadınların travay sürecinde yapılan vajinal muayeneler ile ilgili deneyimlerini belirlemek amaçlanmıştır.	Türkiye	Nicel araştırma yöntemi/Kesitsel araştırma/Sosyo-demografik form, annelerin vajinal muayene uygulaması hakkındaki görüşlerini içeren form (n:121)	Kadınlar vajinal muayene uygulamasında stres, korku ve kaygı yaşadığı görülmüştür. Kadınlar vajinal muayene uygulamasının yalnızca gerekli durumlarda, nazik ve yavaş olunmasını istediklerini ifade etmektedirler. Kadınların vajinal muayene sırasında yalnız olmak ve uygulayan kişinin kadın olmasını istedikleri bulunmuştur.
10	Tan T., Çaltekin SG., Yasemin Hamlacı Başkaya Y. / 2022	Kadınların doğum sürecinde vajinal muayene ve elektronik fetal monitörizasyona yönelik deneyimleri	Kadınların travay sürecinde uygulanan vajinal muayene ve elektronik fetal monitöre ilişkin deneyimlerini incelemek amaçlanmıştır.	Türkiye	Nicel araştırma yöntemi/Kesitsel araştırma/Anket formu (Sosyo-demografik form, kadınların vajinal muayeneye yönelik düşünceleri ve beklentileri, kadınların vajinal muayeneye yönelik deneyimleri) (n:120)	Kadınlar vajinal muayenenin erkek sağlık profesyoneli tarafından, yalnız odada ve çok sık yapılmasından rahatsızlık duyduğu görülmüştür. Kadınlar elektronik fetal monitörizasyon sırasında hareket kısıtlılığı yaşamaları ve yanlış inanışlar nedeni ile memnun olmadıkları görülmüştür.

4. Tartışma

Bu çalışmada, kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri ile ilgili sonuçlar sistematik olarak incelenmiştir. Kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri ile ilgili çalışmaların sonuçları; vajinal muayenenin sık yapılması ile ilgili kadınların deneyimleri, vajinal muayene sırasında sağlık profesyonellerinin iletişimi, yaşanan etik ihlaller ve vajinal muayene sırasında yaşanan duyguları içermektedir.

DSÖ, travay sürecinde vajinal muayenenin dört saat arayla yapılmasını önermektedir (WHO, 2018). Yapılan çalışmalar kadınların sık vajinal muayene yapılmaktan rahatsızlık duyduklarını ve doğum deneyimlerinin bu nedenle olumsuz yönde etkilendiğini belirtmektedir (Muliira ve ark., 2013; Yıldırım ve Çıtak Bilgin, 2021). Yıldırım ve Çıtak Bilgin (2021) yapmış oldukları çalışmada kadınlar 10 dakikada bir muayene olduklarını ifade etmişlerdir. Kadınların vajinal doğum deneyimi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; travay sürecinde vajinal muayenenin iki saatten daha kısa aralıklarla yapıldığı, sık muayene edilme nedeniyle rahatsız oldukları bulunmuştur (Güneş ve Karaçam, 2018; Klerk ve ark., 2018; Zafra-Tanaka ve ark., 2019; Dabagh-Fekri ve ark., 2020; Tan ve ark., 2022). Kadınların sık vajinal muayene ile ilgili deneyimleri olumsuz olmakla birlikte muayenenin yapılma nedeni ve zamanı ile ilgili çalışmalarda yeterli veri bulunmamaktadır. Zafra-Tanaka ve ark. (2019)'nın çalışmasında doğumda yapılan girişim ve müdahalelerin doğumdaki vajinal muayene sayısını artırdığı, mesai sonrası saatlerde (18.00 ve 23:59) daha fazla muayene edildiği belirtilmektedir. Güneş ve Karaçam (2018) yapmış oldukları çalışmada kadınların, sağlık çalışanlarının vajinal muayene sonucundan emin olamadıkları için aynı anda birden fazla sağlık personeli tarafından muayene edildiği ve bu nedenle de rahatsızlık duyduğu belirtilmiştir.

Sağlık profesyonellerinin travay sürecinde kadınlar ile iletişimi önemlidir (WHO, 2018). Kadının doğumda bilgilendirme yapılmadan hiçbir müdahalenin yapılmaması ve mahremiyetlerine dikkat edilmesi gerektiği ebelik etik kodlarında belirtilmektedir (Foster ve Lasser, 2015). Çalışmada kadınların vajinal muayene yapılırken izin alınmadan (Klerk ve ark., 2018; Mirzania ve ark., 2023), bilgilendirilmeden (Güneş ve Karaçam, 2018; Mirzania ve ark., 2023) ve acele davranışlarla muayene edilmekten rahatsızlık duyduğu bulunmuştur (Güneş ve Karaçam, 2018; Küçük ve Yeşilçiçek Çalık, 2021; Yılar Erkek ve Özer, 2022). Yıldırım ve Çıtak Bilgin (2021) yapmış oldukları çalışmada kadınların mahremiyetlerine dikkat edilmeden muayene edildikleri ifade

edilmektedir. Kadınların vajinal muayene deneyimlerinde sağlık çalışanlarının doğumda mahremiyetlerine dikkat etmediği ile ilgili sonuçlar bu konuda yapılan çalışmalarla benzerdir. Bu bağlamda travay sürecinde kadınların mahremiyetlerine yeteri kadar dikkat edilmediği düşünülmüştür.

Sağlık profesyonellerinin travay sürecinde kadına yaklaşımı ve iletişimi travay sürecinde kadının desteklenmesi ve olumlu doğum deneyiminin yaşanması açısından oldukça önemlidir (Haggsgard ve ark. 2022; Avcı ve ark., 2023; Başaran ve Çetik, 2024). Travayda kadınların vajinal doğum deneyimleri incelendiğinde, sağlık profesyonellerinin iletişiminden olumsuz etkilendiği bulunmuştur (Güneş ve Karaçam, 2018; Mirzania ve ark., 2023; Tandoğan ve ark., 2024; Ketten Edis, 2024). Sağlık çalışanının vajinal muayene yaparken olumsuz iletişim, davranış ve tutumlarının olması, muayene için kadını bilgilendirilmemesi, onam alınmaması, aceleci davranması, birden fazla kişi tarafından muayenenin tekrarlanması, muayene sırasında odada başkalarının olması gibi durumlar kadının vajinal muayene sırasında rahatsız olmasına neden olmuştur (Yılar Erkek ve Özer, 2022; Tan ve ark., 2022; Ketten Edis, 2024). Sağlık profesyonellerinin önemli görev ve sorumluluklarından olan bilgi verme, onam alma, özerkliğe saygı gibi etik durumlarla ilgili ihlallerin kadınların vajinal doğum deneyimlerini ve iletişimini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir.

Kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleri incelendiğinde; korku, çekingenlik, rahatsızlık, acı, suçluluk, kaygı, güçsüzlük ve utanma gibi duygular yaşadıkları belirtilmiştir (Güneş ve Karaçam, 2018; Zafra-Tanaka ve ark., 2019; Yılar Erkek ve Özer, 2020; Tan ve ark., 2022; Mirzania ve ark., 2023). Vajinal muayeneyi yapan sağlık profesyonelinin cinsiyetinin erkek olmasından rahatsızlık duyduğunu ifade eden kadınlar da bulunmaktadır (Yıldırım ve Çıtak Bilgin, 2021). Kadınların vajinal muayene sırasında yaşadığı olumsuz duygular, doğum deneyiminin olumsuz hatırlanmasına neden olmaktadır (Yıldırım ve Çıtak Bilgin, 2021; Küçük ve Yeşilçiçek Çalık, 2021). Vajinal muayene ile ilgili olumsuz duyguların sadece fiziksel ağrı, acı içermediği bununla birlikte kaygı, güçsüzlük, utanma gibi duyguları da içeren özgüven ve yeterlilik duygusunun etkilendiği görülmüştür. Yaşanan olumsuz duyguların, doğum sırasında sık sık yapılan vajinal muayene gibi gereksiz müdahalelerden, sağlık profesyonellerinin yaklaşımı ve doğum ortamından etkilenmesi ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

5. Sonuç

Kadınların travay sürecinde vajinal muayene deneyimleriyle ilgili yapılan sistematik tarama sonucunda 10 çalışmaya ulaşılmıştır. Travay sürecinde vajinal muayenenin sıklığı, muayene ortamı, sağlık profesyonelinin iletişim davranışları gibi durumlardan kadınların rahatsızlık duyduğu; doğumda vajinal muayene yapılırken mahremiyet, bilgi verme, onam alma, özerklik gibi etik konularla ilgili eksikliklerin olduğu; kadınların fiziksel ve duygusal olarak vajinal muayeneden olumsuz yönde etkilendiği bulunmuştur. Bu bağlamda, travay sürecinde vajinal muayene yaparken ebelerin farkındalığını arttırmaya yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir. Ebelerin kanıta dayalı yaklaşım ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimler planlanabilir. Travay sürecinde ebelerin kadınların duygularının farkında olması, gereksiz ve sık vajinal muayeneden kaçınması ve doğumda mahremiyetin korunması, onam alma, bilgi verme gibi görev ve sorumluluk dahilinde olan etik konulara dikkat etmesi önerilir. Kadınların travay sürecinde, vajinal muayene deneyimleriyle ilgili yeterli çalışma olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, kanıt düzeyi yüksek çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Article Information / Makale Bilgileri

Evaluation: Two External Reviewers / Double Blind

Değerlendirme: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlük

Ethical Consideration: Ethics committee approval is not required for this study.

It is declared that scientific and ethical principles were complied with during the preparation of this study and all the studies used in this study were cited in the bibliography.

Etik Beyan: Bu çalışma için etik kurul onayına gerek yoktur.

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Similarity Screening: Done – iThenticate and intihal.net

Benzerlik Taraması: Yapıldı – iThenticate ve intihal.net

Ethical Statement / Etik Bildirim: health@artuklu.edu.tr

Authorship Contribution/ Yazar Katkıları:

Araştırmanın Tasarımı (CRediT 1)	PB (%60) - SİÇ (%40)
Veri Toplanması (CRediT 2)	PB (%60) - SİÇ (%40)
Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama (CRediT 3-4-6-11)	PB (%60) - SİÇ (%40)
Makalenin Yazımı (CRediT 12-13)	PB (%70) - SİÇ (%30)
Metnin Geliştirilmesi ve Tashihi (CRediT 14)	PB (%100)

Research Design (CRediT 1)	PB (%60) - SİÇ (%40)
Data Collection (CRediT 2)	PB (%60) - SİÇ (%40)
Research - Data Analysis - Verification (CRediT 3-4-6-11)	PB (%60) - SİÇ (%40)
Writing the Article (CRediT 12-13)	PB (%70) - SİÇ (%30)
Development and Revision of the Text (CRediT 14)	PB (%100)

Conflict of Interest: No conflict of interest declared.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Financing: No external funding was used to support this research.

Finansman: Bu çalışma sırasında herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynaklar

- Avcı, S.Ç., Işık, G. ve Cetişli, N.E. (2023). Doğum korkusu yaşayan annelerin doğum deneyimleri: fenomenolojik bir çalışma. *Journal of Nursology*, 26(1), 34-42. <https://doi.org/10.5152/JANHS.2023.138236>
- Başaran, F. ve Çetkin, B. (2024). Kadınların vajinal doğum deneyimleri, anne-bebek bağlanma düzeyleri ile çocuk sahibi olma isteklilikleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(3), 1317-1326. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1459222>
- Bilgiç, D., Demirel, G. ve Dağlar, G. (2021). Doğum deneyiminin erken postpartum dönem depresyon riski ile ilişkisi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 25-35. <https://doi.org/10.46971/ausbid.878929>
- Bonilla-Escobar F.J., Ortega-Lenis, D., Rojas-Mirquez J.C. and Ortega-Loubon, C. (2016). Panamanian women's experience of vaginal examination in labour: A questionnaire validation. *Midwifery*, 36, 8-13. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2016.02.022>
- Centre for Reviews and Dissemination. (2008). Systematic reviews: CRD's guidance for undertaking reviews in health care. University of York, Published by CRD, University of York: York Publishing Services Ltd.
- Dabagh-Fekri, S., Amiri-Farahani, L., Amini, L. and Pezaro, S. (2020). A survey of Iranian primiparous women's perceptions of vaginal examination during Labor. *J Prim Care Community Health*, 11, 1-7. <https://doi.org/10.1177/2150132720940517>
- Foster I.R. ve Lasser, J. (2015). Ebelik uygulamalarında profesyonel etik. (Ersoy N, Özcan M., ve Engin A. çev.) Nobel Tıp Kitabevi.
- Gerrish, K. and Lacey, A. (2010). The research process in nursing. (6th ed., pp. 79-92, 188-198, 284-302). London: Wiley-Blackwell.
- Güneş, G. ve Karacam, Z. (2018). Doğum sonu dönemdeki kadınların vajinal muayene deneyimleri: nitel bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 87-95.
- Haggsgard, C., Nilsson, C., Teleman, P., Rubertsson C. and Edqvist, M. (2022). Women's experiences of the second stage of labor. *Women and Birth*, 35(5), 464-470. <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2021.11.005>

- Keten Edis, E. (2024). Normal doğum yapan kadınların doğum deneyimlerini etkileyen faktörlere yönelik görüşleri: Nitel çalışma. *Journal of Midwifery and Health Sciences*, 7(2), 328-337. <https://doi.org/10.62425/esbder.1509231>
- Klerk, H.W., Boere, E., Van Lunsen, R.H. and Bakker, J.J. (2018). Women's experiences with vaginal examinations during labor in the Netherlands. *Journal Of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 39(2), 90-95. <https://doi.org/10.1080/0167482X.2017.1291623>
- Küçük, E. ve Yeşilççek Çalık, K. (2021). Women's experiences frequency of vaginal examination during labor. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 11(3), 426-432. <https://doi.org/10.33808/clinephealthsci.765157>
- Lockwood, C., Munn, Z., Porritt, K. (2015). Qualitative research synthesis: methodological guidance for systematic reviewers utilizing meta-aggregation. *Int Journal Evid Based Health*, 13(3), 179-187. <http://doi.org/10.1097/XEB.000000000000062>
- Malvasi, A., Damiani, G.R., Edoardo, D.I.N., Vitagliano, A., Dellino, M., Achiron R., Loannis, K., Vimercati, A., Gaetani, M., Cicinelli, E., Vinciguerra, M., Ricci, I., Tinelli, A. Baldini, G., M., Silvestris E. and Trojano, G. (2023). Intrapartum ultrasound and mother acceptance: A study with informed consent and questionnaire. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*: X, 20, 100246. <https://doi.org/10.1016/j.eurox.2023.100246>
- Mirzania, M., Shakibazadeh, E., Bohren, M.A., Hantoushzadeh, S., Babaey, F., Khajavi, A. and Foroushani, A.R. (2023). Mistreatment of women during childbirth and its influencing factors in public maternity hospitals in Tehran, Iran: a multi-stakeholder qualitative study. *Reproductive Health*, 20(1), 79. <https://doi.org/10.1186/s12978-023-01620-0>
- Moola, S., Munn, Z., Tufanaru, C., Aromataris, E., Sears, K., Sfetcu, R., Currie, M., Qureshi, R., Mattis, P., Lisy, K., Mu, P.F. (2020). Chapter 7: Systematic reviews of etiology and risk In: Aromataris E, Munn Z (Editors). *JBİ Manual for Evidence Synthesis*. JBI, 2020. Erişim: <https://synthesismanual.jbi.global>
- Muliira, R.S, Seshan, V. and Ramasubramaniam, S. (2013). Improving vaginal examinations performed by midwives. *Sultan Qaboos University Medical Journal*, 13(3), 435-442.
- National Institute for Health and Clinical Excellence (2014). Clinical guideline: Intrapartum care for healthy women and babies. <https://www.nice.org.uk/guidance/cg190/resources/intrapartum-care-for-healthywomen-and-babies-pdf-35109866447557>. Erişim Tarihi: 08.08.2024
- PRISMA Available Translations: PRISMA 2020. <https://www.prisma-statement.org/prisma-2020-flow-diagram> Erişim Tarihi: 16.12.2024
- Tan, T., Çaltekin, S.G. ve Hamlacı, Başkaya, Y. (2022). Kadınların doğum sürecinde vajinal muayene ve elektronik fetal monitorizasyona yönelik deneyimleri. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, 5(3), 289-300, <https://doi.org/10.54803/sauhsd.1163570>
- Tandoğan, Ö., Kaya, T. ve Şahin, N.H. (2024). Doğum eyleminde kadınların vajinal muayene deneyimlerinin incelenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 24-37. <https://doi.org/10.56061/fbujohs.1287400>
- Teskereci, G., Yangın, H. and Akpınar, A. (2020). Experiences of women regarding vaginal examination during labor: A qualitative study. *Health Care for Women International*, 41(1), 75-88. <https://doi.org/10.1080/07399332.2019.1590361>
- World Health Organization (2018). WHO recommendations: intrapartum care for a positive childbirth experience. Geneva: World Health Organization; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
- Yılar Erkek, Z. ve Özer, S. (2020). Doğum sürecinde yapılan vajinal muayeneye ilişkin annelerin görüşleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(1), 9-16. <https://doi.org/10.17049/ataunihem.457236>
- Yıldırım, G. and Çıtak Bilgin, N. (2021). Women's experiences of vaginal examination during normal childbirth and affecting factors: a qualitative study. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*. 24(2), 220-230. <https://doi.org/10.17049/ataunihem.856233>
- Zafra-Tanaka, J.H., Montesinos-Segura, R, Flores-Gonzales, P.D. and Taype-Rondan, A. (2019). Potential excess of vaginal examinations during the management of labor: frequency and associated factors in 13 Peruvian hospitals. *Reproductive Health*, 16, 146. <https://doi.org/10.1186/s12978-019-0811-9>